

กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน
ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง
A Promotion Strategy of Citizen Participatory Audit by State Audit Volunteer
in Lower Northern Thailand

วันชัย บุญชู^{1*}, ณัฐรดา วงษ์นายะ² และสุทธิ สุนทรานุรักษ์³

Wanchai Bunchoo^{1*}, Nathada Wongnaya² and Sutthi Suntharanurak³

(Received: Sep 2, 2022; Revised: Oct 11, 2022; Accepted: Oct 27, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2) พัฒนาและประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างจำนวน 175 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผลการวิจัย พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร คือ มีการแจ้งเบาะแสการทุจริตโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ ปัญหาการมีส่วนร่วม คือ การประชุมมีเวลาจำกัดไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของการมีส่วนร่วม คือ มีความภูมิใจในการทำหน้าที่ โดยได้กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจำนวน 10 กลยุทธ์ ผลการประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่า ทุกกลยุทธ์มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ ในระดับมากและระดับมากที่สุด

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร 62000 Ph.D., Student in Administration and Development Strategy, Kamphaeng Phet Rajabhat University, 62000 Thailand

* Corresponding author, e-mail: bun_choo_oag@hotmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร 62000

Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000 Thailand

³ สำนักต่างประเทศ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, กรุงเทพฯ 10400

International Affairs Office, State Audit Office of the Kingdom of Thailand, Bangkok 10400 Thailand

คำสำคัญ: กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน งบประมาณแผ่นดิน
อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the condition, problems, and related factors; 2) develop and evaluate strategies to promote participation in verifying the annual government budget expenditure of the State Audit Volunteers in the lower northern region. Collect data from 175 stratified sampling including the state audit volunteers and state audit officials in the lower northern region. Information providers include 35 people of state audit officials, and qualified and strategic experts by using a questionnaire, and interview form. The statistics used to analyze the data are averages, standard deviation, and information analysis. Data was collected through group discussions, workshop meetings, and connoisseurship. The results of the study found that the condition of participation is the whistle of corruption directed to the Officers. The problem with participation is that time is limited and no opportunity to comment. The factors related to participation are pride in duty. Strategies to promote participation 10 strategies. The evaluation of strategies to promote participation found that all the strategies were appropriate, possible, and acceptable at the best and best levels.

Keywords: Strategy to promote participation, Expenditure checking,
Government statement of expenditure, State audit volunteer

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 240 กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามนโยบาย หลักเกณฑ์มาตรฐาน และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ มาตรา 58 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าการ มาตรา 4 กำหนดว่า ตรวจเงินแผ่นดิน หมายความว่า ตรวจสอบการเงินของหน่วยรับตรวจ ซึ่งรวมถึงตรวจการจัดเก็บรายได้ การรับ การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหารซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจหรือที่อยู่ในความครอบครองหรืออำนาจใช้

จ่ายของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการหรือไม่ ดังนั้นสำนักงานการตรวจเงินจึงได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของภาคประชาชน และได้กำหนดยุทธศาสตร์การตรวจเงินแผ่นดิน (พ.ศ. 2562-2565) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก พัฒนาการของการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีรูปแบบการทุจริต ซึ่งสามารถตรวจสอบหาหลักฐานจับผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนไม่มากเท่ากับการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบัน ที่ประเทศไทยมีความเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่สูงเป็นแสนล้านบาทในปีงบประมาณ 2564 ยังพบว่ามี การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการ รวมถึงมีผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ไม่ประหยัด ขาดผลสัมฤทธิ์ และขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งสิ้น 2,832 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 28.76 ของหน่วยรับตรวจที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ จากข้อบกพร่องดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐ คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 4,224.90 ล้านบาท (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564, น. 1) ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ภาคพลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจเงินแผ่นดิน นับเป็นแนวทางหนึ่งของการสร้างความเป็นธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น โดยองค์กรตรวจเงินแผ่นดินมีเป้าหมายเพื่อให้ภาคพลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในกลไกการตรวจสอบภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของภาคพลเมือง (สุทธิ สุนทรานุรักษ์, 2558) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้มีโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “ความรู้พื้นฐานในการตรวจเงินแผ่นดิน” ให้แก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครการตรวจเงินแผ่นดิน (อส.ตง.) เพื่อแจ้งเบาะแสการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่พบเห็นว่าการดำเนินโครงการอาจจะไม่ถูกต้องโปร่งใส ไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน โดยมีผู้สนใจลงทะเบียนจำนวน 590 คน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2559, น. 3) แต่การแจ้งเบาะแสของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน ยังพบว่ามี การแจ้งเบาะแสน้อย และด้วยบุคลากรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีจำนวน 4,034 คน ในจำนวนนี้มีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ 3,347 คน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบที่มีหน่วยรับตรวจเป็นจำนวนมาก (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2563, น. 38) ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อนำกลยุทธ์ไปส่งเสริมอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในการแจ้งเบาะแสการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินในทางที่ไม่สุจริต ทำให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างโปร่งใส ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานภาครัฐ โดยดำเนินการวิจัยตามแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ (2560, น. 7-9) ส่วนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ การพัฒนากลยุทธ์และประเมินกลยุทธ์ดำเนินการวิจัยตามแนวคิดของสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553, น. 198-200) ซึ่งดำเนินการวิจัยภายใต้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการทุจริตและอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างในพื้นที่ จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 176 คน และอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทุจริตและอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 175 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกนและทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เป็นข้าราชการ จำนวน 126 คน และอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 49 คน

3. เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้านปัญหาการมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีค่าเท่ากับ 0.94

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก (SWOT Analysis) โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการกับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 คน เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ เป็นอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินมากกว่า 5 ปี เข้าประชุม เคยแจ้งเบาะแสและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก จุดอ่อน และจุดแข็ง (SWOT Analysis) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

2. ยกร่างกลยุทธ์โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการกับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 คน ที่วิเคราะห์ตามขั้นตอนย่อย 1

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผ่านโปรแกรมการประชุมออนไลน์ในรูปแบบ Zoom Meeting

3. การตรวจสอบกลยุทธ์โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.1 ผู้ให้ข้อมูล เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ด้านการตรวจเงินแผ่นดินระดับชำนาญการพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการพัฒนากลยุทธ์ จำนวน 10 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน เป็นผู้บริหารระดับรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่มีหน้าที่กำกับดูแลอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน นักวิชาการที่มีความรู้ด้านการตรวจเงินแผ่นดินระดับชำนาญการพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการพัฒนากลยุทธ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเรื่อง การประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้

1.1 สภาพที่เกี่ยวข้อกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุมพบว่า เข้าประชุมครั้งเดียว ร้อยละ 94.30 เนื้อหาที่ใช้ในการประชุมสามารถทำความเข้าใจได้บ้าง ร้อยละ 48.57 มีการรับทราบและมีความเข้าใจกับข้อมูลที่แจ้งเป็นบางเรื่อง ร้อยละ 48.57 ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ พบว่า ช่องทางในการแจ้งมีความปลอดภัย ร้อยละ 93.60 โดยแจ้งตรงกับเจ้าหน้าที่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ร้อยละ 28.30 ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนพบว่า การชักชวนบุคคลอื่นนานๆ ครั้ง ร้อยละ 57.10 ชวนบุคคลที่มีแนวคิดเดียวกัน ร้อยละ 56.00 และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การช่วยให้ชุมชนได้ของดีมีมาตรฐานและเกิดประโยชน์ ร้อยละ 85.71 ความภาคภูมิใจ ร้อยละ 54.80 ทำให้หน่วยงานภาครัฐมีความระมัดระวังมากขึ้น ร้อยละ 47.40

1.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้อกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวมและรายด้าน

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน งบประมาณแผ่นดิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม	1.63	.44	น้อย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ	2.46	.50	น้อย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน	1.81	.59	น้อย
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.45	.37	น้อย
รวม	2.09	.35	น้อย

ตารางที่ 1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างในรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.09$)

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างในภาพรวม และรายด้าน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ด้านรางวัลตอบแทน	2.22	.61	น้อย
ด้านการผลักดันจากบุคคลอื่น	1.89	.56	น้อย
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย	3.42	.76	ปานกลาง
ด้านภายในองค์กร	2.71	.46	ปานกลาง
รวม	2.64	.45	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$)

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยกลยุทธ์อยู่ในตำแหน่งกลยุทธ์แตกตัว/ไม่เสี่ยง (Reactor-reactive) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ จำนวน 3 ข้อ เป้าประสงค์ จำนวน 3 ข้อ ประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 3 ประเด็น และกลยุทธ์ จำนวน 10 กลยุทธ์

3. ผลการประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีรายละเอียด ดังตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์มีความสอดคล้องกัน	4.59	.51	มากที่สุด
2. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์	4.65	.49	มากที่สุด
3. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับพันธกิจ	4.65	.49	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์	4.65	.49	มากที่สุด
5. กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์	4.65	.49	มากที่สุด
6. ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์	4.41	.62	มาก
7. มาตรการมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและกลยุทธ์	4.29	.69	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และมาตรการมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและกลยุทธ์ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

ตารางที่ 4 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การยอมรับได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
วิสัยทัศน์									
สำนักตรวจเงินแผ่นดิน ในเขตภาคเหนือตอนล่างเป็นองค์กรเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ	4.71	.47	มากที่สุด	4.71	.47	มากที่สุด	4.71	.47	มากที่สุด
พันธกิจ									
1. พัฒนาโครงสร้างองค์กร	4.59	.71	มากที่สุด	4.65	.70	มากที่สุด	4.65	.70	มากที่สุด
2. พัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน	4.65	.61	มากที่สุด	4.59	.71	มากที่สุด	4.59	.71	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การยอมรับได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. พัฒนาระบบการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน									
เป้าประสงค์									
1. สำนักตรวจเงินแผ่นดินมีโครงสร้างเพื่อรองรับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน									
	4.76	.44	มากที่สุด	4.76	.44	มากที่สุด	4.76	.44	มากที่สุด
2. อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ									
	4.53	.51	มากที่สุด	4.47	.62	มาก	4.47	.62	มาก
3. มีระบบสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน									
	4.24	.97	มาก	4.29	.77	มาก	4.35	.79	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของประเด็นกลยุทธ์ และกลยุทธ์

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การยอมรับได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประเด็นกลยุทธ์									
1. การเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน									
	4.76	.44	มากที่สุด	4.71	.47	มากที่สุด	4.71	.47	มากที่สุด
2. การพัฒนาศักยภาพและสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน									
	4.71	.59	มากที่สุด	4.71	.59	มากที่สุด	4.71	.59	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			การยอมรับได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ									
ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม									
ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน	4.65	.61	มากที่สุด	4.65	.61	มากที่สุด	4.65	.61	มากที่สุด
กลยุทธ์									
1. ปรับโครงสร้างองค์กรที่สอดคล้อง									
กับลักษณะงานที่ปฏิบัติ									
	4.59	.51	มากที่สุด	4.59	.510	มากที่สุด	4.53	.51	มากที่สุด
2. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก									
เพื่อสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงาน									
ให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วม									
ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน	4.65	.61	มากที่สุด	4.65	.61	มากที่สุด	4.59	.62	มากที่สุด
3. ดำเนินกิจกรรมตามกฎ ระเบียบ									
ข้อบังคับและมีความปลอดภัย									
ในการร่วมดำเนินงาน	4.65	.61	มากที่สุด	4.65	.61	มากที่สุด	4.65	.61	มากที่สุด
4. จัดระบบการพัฒนาอาสาสมัคร									
ตรวจเงินแผ่นดินที่ตรงกับบทบาทหน้าที่									
	4.65	.49	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด
5. พัฒนารฐานข้อมูลข่าวสาร									
ประกอบการทำงาน									
	4.59	.51	มากที่สุด	4.59	.51	มากที่สุด	4.59	.51	มากที่สุด
6. พัฒนาระบบสวัสดิการและการให้									
รางวัลตอบแทนเป็นการเฉพาะ									
สำหรับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน	4.41	.71	มาก	4.41	.71	มาก	4.41	.71	มาก
7. พัฒนาระบบการรับอาสาสมัคร									
ตรวจเงินแผ่นดิน									
	4.53	.62	มากที่สุด	4.53	.62	มากที่สุด	4.59	.51	มากที่สุด
8. จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงาน									
ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน									
	4.47	.72	มาก	4.47	.72	มาก	4.53	.62	มากที่สุด
9. พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร									
ให้สะดวกและปลอดภัย									
	4.65	.49	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด
10. พัฒนาระบบการติดตามงาน									
ที่สะดวกและปลอดภัย									
	4.59	.51	มากที่สุด	4.59	.51	มากที่สุด	4.59	.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของ ประเด็นกลยุทธ์และกลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้

1.1 สภาพที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุมพบว่า เข้าประชุมครั้งเดียว เนื้อหาที่ใช้ในการประชุมสามารถทำความเข้าใจได้บ้าง มีการรับทราบและมีความเข้าใจกับข้อมูลที่แจ้งเป็นบางเรื่อง ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ พบว่า ช่องทางในการแจ้งมีความปลอดภัย โดยแจ้งตรงกับเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน พบว่า การชักชวนบุคคลอื่นนานๆ ครั้ง และชวนบุคคลที่มีแนวคิดเดียวกันและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การช่วยให้ชุมชนได้ของดี มีมาตรฐานและเกิดประโยชน์ ความภาคภูมิใจ และทำให้หน่วยงานภาครัฐมีความระมัดระวังมากขึ้น

1.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม ดังนี้ 1) การประชุมใช้เวลาจำกัด ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ ดังนี้ 1) การเปิดโอกาสให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงต่างๆ น้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การชักชวนผู้อื่นมาร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม 2) สิทธิพิเศษ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ดังนี้ 1) ไม่มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน 2) ได้รับค่าตอบแทนเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ดังนี้ ตรงกับความต้องการ เห็นความสำคัญของงานที่ทำ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับข้อมูลประกอบการทำงาน การได้รับเกียรติยศชื่อเสียง การมีเวทีในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเพื่อนที่คิดและกระทำอย่างเดียวกัน ด้านปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น ดังนี้ ความศรัทธาที่มีต่อหน่วยงาน องค์กรและบุคคล การได้รับคำชักชวนจากหน่วยงานภาครัฐ บุคคลที่เคารพนับถือ และเพื่อนบ้าน ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัยอื่น ดังนี้ การปกปิดความลับของข้อมูล ความปลอดภัย ลักษณะงานที่ปฏิบัติ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน การคมนาคมสะดวกและรวดเร็ว และวัสดุพร้อมในการปฏิบัติงาน และด้านปัจจัยภายในองค์กร ดังนี้ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ดำเนินการไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โครงสร้างองค์การมีความเหมาะสม นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม มีฐานข้อมูลการดำเนินงาน ผู้บริหารสนใจและกระตือรือร้น

ในการอำนวยความสะดวกให้กับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน มีระบบการติดตามงาน มีการจัดแหล่งเรียนรู้ เอกสาร กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องและจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงาน

2. กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในตำแหน่งกลยุทธ์แตกตัว/ไม่เสี่ยง (Reactor-reactive) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ จำนวน 3 ข้อ เป้าประสงค์ จำนวน 3 ข้อ ประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 3 ประเด็น และกลยุทธ์ จำนวน 10 กลยุทธ์

3. ผลการประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้ ผลการประเมินความสอดคล้อง พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของประเด็นกลยุทธ์และกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม พบว่าอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินได้เข้าประชุมครั้งเดียว และยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ อย่างไรก็ตามความรู้ที่นั่นเป็นประโยชน์ในการให้คำแนะนำกับบุคคลอื่น อาจเป็นเพราะว่า การอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินเป็นแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินทุกคนจำเป็นต้องผ่านการอบรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานอันส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งหลักสูตรอาจจะมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงหน้าที่และอำนาจของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนเวลาที่ใช้ในการอบรมและกิจกรรมส่วนใหญ่ใช้การบรรยายซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน สอดคล้องกับชนิษฐา ชิดชิง (2553) ที่ดำเนินการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงพยาบาลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงพยาบาลนาด้วง คือ ไม่มีแผนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และไม่กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว และไม่แน่ใจในการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ การพัฒนาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีเพียงหน่วยงานบางหน่วยกำหนดเอง ส่วนใหญ่ยังไม่มีการประชุมแจ้งให้ทุกคนรับทราบ และไม่มีประเมินผลสำหรับผู้เข้าร่วมในการพัฒนา

2. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์พบว่า อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินไม่มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และยังมี ความภาคภูมิใจในการทำงานไม่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอบรมมีการดำเนินการเพียงครั้งเดียวและใช้ เวลาในการให้ความรู้มากกว่าการให้อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน ทำให้อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินขาดการเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีจากเพื่อนๆ ส่วนการมีส่วนร่วมใน การเป็นกรรมการนั้นเนื่องจากอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินเป็นงานอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม ดังนั้น อาสาสมัครจึงยังไม่มีโอกาสได้ร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินกิจกรรมส่วนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การเป็นอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในครั้งนี้อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินมีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการ ตั้งแต่รับรู้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำดีเป็น ประโยชน์ต่อประเทศชาติ และยังมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981, pp. 219-222) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างด้านปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน พบว่า ลักษณะงานตรงกับความต้องการ และความภาคภูมิใจในตนเองอาจเป็นเพราะงานอาสาสมัครนั้น เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ไม่มีรูปแบบการปฏิบัติที่แน่นอน ดังนั้น อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน จึงปฏิบัติจากสิ่งที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นงานหรือกิจกรรมที่ตรงกับทัศนคติ หรือ แนวปฏิบัติของตนเอง ซึ่งหน่วยงานควรส่งเสริมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับ งานวิจัยของศิวาพร ไชยพุด (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำ กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำแม่กวังจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเริ่มจากการค้นหา ปัญหา สาเหตุ และความต้องการของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำ แล้วจึงดำเนินการสร้างความตระหนัก หล่อหลอมแนวคิด และสร้างอุดมการณ์ เพื่อเป็นการจูงใจให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม โดยการใช้เวที ประชุมสัมมนาการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านกระบวนการการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนการวางแผน ชุมชนจะนำปัญหาไปให้ผู้เข้าร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4. กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ตำแหน่งทางกลยุทธ์คือ กลยุทธ์แตกตัว/ ไม่เสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานด้านอาสาสมัครเป็นงานที่มีการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นกลยุทธ์นี้จึงเป็นกลยุทธ์พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตรวจเงิน แผ่นดิน ซึ่งกลยุทธ์ในครั้งนี้ประกอบด้วยกลยุทธ์จำนวน 10 กลยุทธ์ โดยมีฐานคิดในการสร้างกลยุทธ์ จากความต้องการและการมีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลการมี

ส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของ อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน และได้พัฒนาให้ถูกต้อง ครอบคลุม เหมาะสม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกลยุทธ์ และมีหลักการสร้างกลยุทธ์โดยมองจากตัวองค์กรสู่ภายนอก จึงมีประเด็นกลยุทธ์ 3 ประเด็น ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินนั้นจะสามารถดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ มีโครงสร้างที่สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรชนก มหัทธนนรกก (2557, น. 102) ที่มีความเห็นว่า การสร้างการรับรู้และความเข้าใจในกลยุทธ์ร่วมกันทั้งองค์กร การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม การกำหนดทีมงานที่รับผิดชอบในโครงการริเริ่มต่างๆ การกำหนดแผนปฏิบัติ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อโครงสร้างขององค์กรพร้อมที่จะดำเนินการเกี่ยวกับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินแล้ว หน่วยงานต้องมีการพัฒนาอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้เพื่อให้อาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินมีช่องทางความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และมีประเด็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งต้องการขยายฐานอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินทั้งทางปริมาณและทางคุณภาพต่อไป ซึ่งกลยุทธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกับนิษฐา ชิดชิง (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงพยาบาลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย ที่พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงพยาบาลนาด้วง 4 ประเด็น คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรครอบคลุม ทั้งด้านบริหาร บริการวิชาการ และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรมนุษย์ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรให้มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ 4 เชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้กับสถานพยาบาลใกล้เคียงและทางไกล

5. การประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้

5.1 การประเมินความสอดคล้อง พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากลยุทธ์นี้ ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นต้นร่างในการจัดทำกลยุทธ์ เมื่อจัดทำกลยุทธ์แล้ว จัดให้มีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์เพื่อความถูกต้องทางวิชาการ เมื่อจัดทำกลยุทธ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ทำการประเมินกลยุทธ์จากบุคลากรในหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ นอกจากนั้น ยังดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปตามแนวทางการพัฒนากลยุทธ์

ที่สอดคล้องกับสุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิจัย รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2) ศึกษากลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 3) ศึกษากลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิจัย 4) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 5) ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างที่พัฒนาขึ้น

5.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนากลยุทธ์ในครั้งนี้เป็นผลผลิตที่ได้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ คือบุคลากรที่ดำเนินการเกี่ยวกับอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดิน จึงทำให้วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินในเขตภาคเหนือตอนล่างมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฉัตรชนก มัทธนวนรณก (2557, น. 102) ที่ให้ความเห็นว่า เป็นการสร้างการรับรู้และความเข้าใจในกลยุทธ์ร่วมกันทั้งองค์กร การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม การกำหนดทีมงานที่รับผิดชอบในโครงการริเริ่มต่างๆ การกำหนดแผนปฏิบัติ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารในระดับจังหวัดคือ ผู้บริหารสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดควรพิจารณาเลือกใช้กลยุทธ์ตามตามสภาพของแต่ละจังหวัด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

1.2 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์สำหรับใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา ชิดชิ่ง. (2553). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโรงพยาบาลนาด้วง อำเภอนาดัง จังหวัดเลย*. เลย: โรงพยาบาลนาด้วง.
- ฉัตรชนก มหัทธนวรกนก. (2557). *กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิวาพร ไชยพุด. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำกรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำแม่กวังจังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2559). *สรุปผลการอบรมสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2559*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2563, จาก <https://www.audit.go.th>
- _____. (2563). *รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2563, จาก <https://www.audit.go.th>
- _____. (2564). *รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.audit.go.th>
- สุทธิ สุนทรานุรักษ์. (2558). *ประวัติศาสตร์การตรวจเงินแผ่นดินไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.
- สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส. (2555). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- องค์การสหประชาชาติ. (2560). *การประเมินผลการปฏิบัติตามข้อกำหนดแมนเดลา: แบบประเมินสำหรับกลไกการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ: องค์การสหประชาชาติ นิวยอร์ก.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1981). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments.